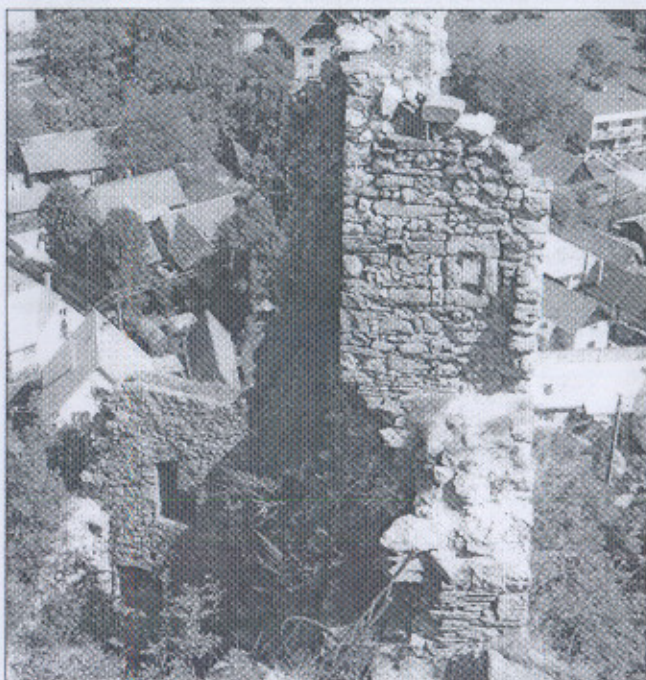

Ciele združenia HAS

Naším cieľom je prebudiť život na hrade Lednica. „Živý“ hrad, ktorý navštevujú pravidelne ľudia, udržiavajú ho a starajú sa oň, môže prežiť aj v dnešnej dobe a zvíťaziť nad neľútostným zubom času. Preto budú všetky aktivity plánované a uskutočňované tak, aby sa na nich mohli podieľať okrem členov združenia aj občania obce Lednica a okolia, dobrovoľníci z celého Slovenska, ako aj turisti a náhodní návštevníci hradu.

Všetky tieto aktivity a práce chceme samozrejme realizovať v súlade s pozitívnym vplyvom na životné prostredie a zachovanie rázu krajiny v ktorej sa hrad nachádza a ktorej tvorí neodmysliteľnú dominantu. Výsledkom všetkých činností projektu a návratom života na hrad Lednica, je predsa zachovanie hradu a jeho okolia ďalším generáciám.

Kto je Historicko-Astronomická spoločnosť?

Sme občianske združenie – nezisková organizácia, ktorú tvorí skupina mladých ľudí, ktorí majú osobné skúsenosti zo záchranou historických objektov (napr. hrad Uhrovec a Lietava) a vzťah k nášmu kultúrno - historickému dedičstvu. Spolupracujeme s odborníkmi – pamiatkármi, staticom a architektom. (KPÚ Trenčín, Nadácia pre záchranu kultúrneho dedičstva, Slovenská hradovedná spoločnosť...)

Sme skupina ľudí, ktorá má osobný záujem pomôcť historickej pamiatke a po starostlivom výbere sme si vybrali hrad Lednica, ktorý je na náš zámer vyhovujúci nielen svojou veľkosťou ale aj polohou.

Plán prác a aktivít na najbližšie obdobie

Rok 2004 Riešenie vlastníckych resp. iných vzťahov, posúdenie súčasného stavu hradu odborníkmi, odstránenie náletovej zelene z nádvorja, zabezpečenie najohrozenejších častí objektu na zimné obdobie (podľa povolení PU)

Rok 2005 Posúdenie inž. geolog. paspartizácie hradu, vypracovanie základného projektu záchranu hradu, posúdenie zámeru pamiatkovým úradom, propagácia hradu, zameranie hradu, vyčistenie hradu od náletovej zelene, čistenie okolia hradu a zviditeľnenie hradu, osadenie informačnej tabule v obci

Rok 2006 Dočistenie hradu od náletovej zelene, začiatok vážnejších záchranných prác na hrade, začiatok archeologického výskumu, propagácia hradu v médiách a v zahraničí

Rok 2007 Zabezpečovacie práce a archeologický výskum na hrade, čistenie okolia hradu, vyčistenie prístupových ciest na hrade, osadenie informačných tabulí na hrade a sprístupnenie hradu verejnosti

Prečo hrad Lednica?

1. Blízka poloha obce (zázemie) a cestnej komunikácie uľahčí v budúcnosti pokus o záchranu hradu.

2. Poloha a stav umožňujú zabezpečiť hrad mimo sezóny pred vandalmi a zároveň uľahčujú jeho budúcu prevádzku.

3. Pohnutá história Podmanických, známych ako „lúpežní rytieri“, nabáda laikov na navštívenie objektu ako aj pátranie po jeho histórii a minulom živote hradu.

4. Súčasťou hradu sú európske unikáty – schodište do pozorovateľne vytesané do skaly a skalný tunel do stredného hradu.

5. Hrad leží na rozľahlom vápencovom brale v chránenom území Bielych Karpát a dominantnou polohou na útesoch skaly priťahuje turistov nielen z okolia.

6. Hrad má potenciál stať sa vyhľadávaným miestom návštevníkov považia a môže tak zabezpečiť obci Lednica rozvoj cestovného ruchu.

7. Osobná zainteresovanosť - členovia združenia sú z Považia (Ilava, Púchov) a milujú tento kraj a zázemie obce a ochota predstaviteľov obce Lednica podieľať sa na záchrane Lednického hradu

hrad Lednica

História hradu

Na ceste Považím sa často stretávame s malebnými kulisami krajiny - ruínami hradov, nemými svedkami dávnej minulosti. Čachtickým hradom počnúc a Strečnom končiac sa tu nachádza v európskom meradle ojedinelá, takmer 130 kilometrov dlhá reťaz hradov, rozmiestnených na oboch stranách Váhu. Tento rad pevností na strednom Považí chránil severozápadnú hranicu Uhorska.

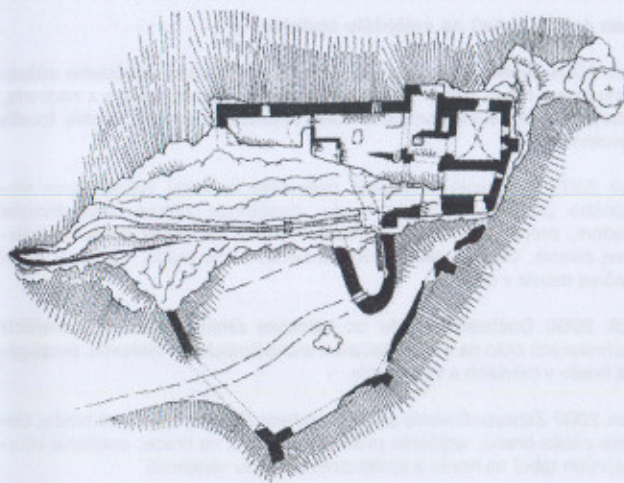
Jeden z týchto hradov - hrad Lednica - postavili v roku 1259 ako pohraničný strážny hrad. Útvary skalných brál predurčili nielen miesto, ale aj podobu hradu, ktorý sa skladá z troch odlišných výškovo rozložených častí. Najnižšie je predhradie, z ktorého sa vchádzalo do stredného hradu tunelom vytesaným do skaly ako jediného prístupu do horného hradu. Tu bol palác a delová bašta, odkiaľ vysekali do brala 80 schodov, ktoré sa dodnes zachovali, až na vrchol k pozorovateľni nazývanej Straka. Počas vlády kráľa Žigmunda sa stali majiteľmi lednického panstva bratia Bielikovci zo sliezskej Kornice.

V 16. storočí veru nebola núdza o lúpežné prepady a násilné zabratie majetku. Na jeseň v roku 1533 podnikli bratia Ján a Rafael Podmanický proti hradu vojenský útok a obsadili ho. Viedajší majitelia však podali proti Podmanickým žalobu. Lenže panovník Ferdinand I., ktorý si chcel nakloniť mocného Rafaela Podmanického na svoju stranu, mu Lednicu daroval. Po Rafaelovej smrti kúpil majetok od kráľovskej komory košícký kapitán Imrich Telekeši za 49000 zlatých. Jeho vnuk Michal sa svojimi zbojstvami nechalne preslávil, za čo ho nakoniec v Bratislave popraviť.

V prvej polovici 17. storočia získalo hrad a panstvo sedmohradské knieža Juraj I. Rákoci. Ako ochranca nekatolíckeho obyvateľstva podporoval mnohých českých a moravských vyhnancov utekajúcich zo svojich domovov po bitke na Bielej hore. Dovoliť im usadiť sa na svojom panstve, čím si však na seba privolať nenávisť katolíckeho habsburského dvora.

Počas vlády Ferdinanda III. totiž v Uhorsku prebiehala násilná rekatolizácia, ktorá neskôr prerástla až do ozbrojeného konfliktu s Jurajom I. Rákocim. Hrad v roku 1663, keď turecké vojsko prepadlo Púchovskú dolinu, zohral ďalšiu pozitívnu úlohu a poskytol útočisko až 1200 ľuďom. Turci prichádzajúci do Beluše prešli cez Váh a podpálili Púchov, odtiaľ tiahli na Moravu. Lednického hradu ležaceho bokom sa ani nedotkli. V povstaleckých rokoch Juraja II. Rákociho na začiatku 18. storočia sa na hrade zdržiavala kurucká posádka. Situácia sa ale rýchlo zmenila, keď po víťaznej bitke pri Trenčíne cisárska armáda porazila kurucov a obsadila hrad.

Po tejto udalosti kúpili Lednický hrad, už v chátrajúcom stave, bratia Mafašovskovci. Hrad dali opraviť a doplniť vnútorné zariadenie. Keďže rod Mafašovcov vymrel po meči v roku 1754, lednické majetky prevzala kráľovská komora. Svoje záujmy sústredila len na kaštieľ v Lednických Rovniach a hrad nechala napospas svojmu osudu...

Popis hradu

Do hradu sa vchádzalo padacím mostom. Cez hlavné nádvorie dolného hradu sa prechádzalo okolo delovej bašty k druhému padaciemu mostu, ovládanému pomocou veľkého kola. Za padacím mostom začínal 12 metrov dlhý do skaly vytesaný tunel vedúci do horného hradu. Po drevenom schodisku sa vystupovalo na druhé poschodie, až do veľkej sály hradu, vyzdobenej zlatými a striebornými ornamentmi na stenách a s veľkou talianskou pecou. Cez chodbu sa vchádzalo do kaplnky zasvätenej sv. Jánovi Krstiteľovi. Všetky steny boli vložené drevom a zdobené obrazmi svätých. V kaplnke zo stropu viselo svietidlo, ktoré držal pozlátený anjel. Drevom vykladanou chodbou popri zapečatenej miestnosti rodového archívu by sme sa dostali až k mohutnému drevenému schodisku na najvyššie poschodie. Tam, kde končilo schodisko, dominovala starobylá rytierska sála. Lednický hrad pozostával zo 45 miestností, nerátajúc miestnosti vo veži Straka.

Hrad v 21. storočí

Takto hrad Lednica už asi nikdy nebude vyzerať. Ale pokúsme sa mu vrátiť jeho zašlú slávu a čaro, ktoré v 17. storočí mal. Naše združenie sa snaží hrad zakonzervovať tak, aby bol bezpečný a prístupný. Len tak sa môže hrad opäť oživiť.

Spolu s vami, návštevníkmi a priateľmi hradu Lednica, to môžeme dokázať.

Ďakujeme vám za akúkoľvek priazeň a pomoc

Členovia Historicko-Astronomickej Spoločnosti

Ako môžete pomôcť?

Akákoľvek pomoc je vítaná. Na hrade potrebujeme okrem potravín a nápojov aj pracovné náradie, materiál a šikovných ľudí:

- drevo (trámy, hranoly, fošne, dosky) a šikovných tesárov na stabilizovanie ohrozených častí murív, prestrešenie niektorých objektov a vybudovanie oddychovej zóny pre návštevníkov
- povrchové nátery na drevo (vodoodpudivý, ochranný proti škodcom, povrchový vodou riediteľný - lazúra) a univerzálny náter na kovové schody (základ+krycí)
- spojovací materiál (klince, skrutky, závitové tyče) a konštrukčný materiál (roksory a profily)
- materiál na murovanie (cement, vápno, piesok, sudy na vodu) a šikovných murárov, ktorých zaškolíme ako murovač stredoveké murivo
- strešnú fóliu alebo inú podobnú krytinu na betónovú strechu bašty
- stavebné (lopaty, krompáče, fúriky), murárske a tesárske náradie
- dobrovoľníkov - brigádnikov na ľahké práce (odstraňovanie náletových dreví a sutiny z hradu) a drobné pomocné práce
- priestor na uskladnenie náradia a materiálu mimo sezóny
- priestor na ubytovanie pracovníkov (stará nevyužitá chalupa v obci, zastrešená šopa)

Najjednoduchšie je samozrejme poslať finančné prostriedky na náš účet. Aby ste mali istotu, že Vaše peniaze boli použité účelne, vyberte z plánu prác aktivitu, na ktorú si prajete prispieť, alebo nám napište návrh, čo si myslíte, že treba podľa Vás na hrade opraviť. Hospodárnosť a využitie finančných prostriedkov si môžete každoročne pozrieť vo výkaze na internetovej stránke hradu Lednica - www.hradlednica.sk

Historicko-Astronomická Spoločnosť, o.z.

Skala 668/3, 019 01 ILAVA

č.ú. OTP Banka Slovensko, 8656530/5200

Kontakt: Peter Martinisko (0905/645 523)

Robert Mazánik (0905/ 721 771)

www.zamky.sk

Návrh a text: Robert Mazánik, Miro Slámska (história hradu)

Fotografia: Robert Mazánik ©

Kresba rekonštrukcie: Ing. Arch. Martin Bóna ©

Grafická úprava: Juraj Schrantz, e-mail: jschrantz@stonline.sk

© Všetky práva vyhradené. Akékoľvek kopírovanie a rozmnožovanie tohto materiálu je možné len s písomným súhlasom autorov.